

УДК 81'37'42:159.942

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-1-32>**Ольга ЗАЛУЖНА,***orcid.org/0000-0002-7929-6769*

кандидатка філологічних наук,

доцентка кафедри англійської філології

Донецького національного університету імені Василя Стуса

(Вінниця, Україна) *olgazaluzhna@gmail.com***Дарія КОЛІСНИК,***orcid.org/0009-0003-0763-9640*

магістрантка кафедри англійської філології

Донецького національного університету імені Василя Стуса

(Вінниця, Україна) *dariia.kolisnyk08@gmail.com*

ЛІНГВОЕМОЦІОЛОГІЯ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКА: ГЕНЕЗА, ЕВОЛЮЦІЯ, ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ

Статтю присвячено комплексному аналізу становлення та розвитку лінгвістики емоцій як окремої між-дисциплінарної галузі знань, яка вивчає мовні засоби вираження емоцій і їхнє функціонування у мові та мовленні. Розглянуто історичний контекст виникнення інтересу до вивчення емоцій у мові та сучасні тенденції у цій галузі. Особливу увагу приділено аналізу ключових концепцій визначення понять «емоція» та «почуття», підходів до класифікації емоційних явищ, які пропонуються різними науковими школами, а також аналізу впливу психології та філософії на розвиток лінгвістики емоцій. У статті зазначено, що лінгвоемоціологія активно розвивається завдяки інтеграції як лінгвістичних, так і нелінгвістичних підходів, що дозволяє більш глибоко зрозуміти природу емоцій та механізми їхнього вираження у мові. Об'єктом вивчення постає лінгвістика емоцій як наукова дисципліна, яка вивчає мовні засоби вираження емоцій та їхнє функціонування у мові. Предметом дослідження виступають лінгвістичні, психологічні та філософські підходи до вивчення емоційних станів людини.

У статті проаналізовано основні концепції та підходи до вивчення емоцій, розроблені у межах філософії, психології та лінгвістики. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що лінгвоемоціологія – досить молода, проте дуже перспективна галузь мовознавства, яка активно розвивається завдяки залученню знань із суміжних наукових дисциплін, зокрема психології та філософії. Перед лінгвістами постає багато викликів, адже досі відсутній універсальний підхід до інтерпретації явищ «емоція» та «почуття». Наразі дослідники виокремлюють різні види емоцій, а створення єдиної класифікації емоційних явищ виглядає проблематичним. Розбудова лінгвістики емоцій відкриває нові можливості для інтеграції знань із різних наукових дисциплін і сприяє глибшому розумінню тісного взаємозв'язку між мовою та емоційним світом людини.

Ключові слова: лінгвістика емоцій (лінгвоемоціологія), психологія, філософія, емоції, почуття, універсалія, семантика, дискурс.

Olha ZALUZHNA,*orcid.org/0000-0002-7929-6769*

PhD in Philology,

Associate professor at the English Philology Department

Vasyl' Stus Donetsk National University

(Vinnytsia, Ukraine) *olgazaluzhna@gmail.com***Dariia KOLISNYK,***orcid.org/0009-0003-0763-9640*

Master's student at the English Philology Department

Vasyl' Stus Donetsk National University

(Vinnytsia, Ukraine) *dariia.kolisnyk08@gmail.com*

LINGUISTICS OF EMOTIONS AS AN INTERDISCIPLINARY DOMAIN: GENESIS, EVOLUTION, BASIC CONCEPTS

The article is devoted to a comprehensive analysis of genesis and evolution of linguistics of emotions as an interdisciplinary scholarly domain which studies linguistic means of expressing emotions and their functioning in the

language. The paper considers the historical context of the growing interest to studying emotions in the language, as well as current trends in this area. Special attention is paid to the analysis of the key concepts, i.e. the definition of the notions 'emotion' and 'feeling'; the article also outlines approaches to the classification of emotions developed by different scholars, as well as to the analysis of emotions theory provided in psychology and philosophy. The paper highlights that currently the linguistics of emotions actively develops integrating both linguistic and non-linguistic approaches, which provide deeper understanding of human emotions nature and the mechanisms of their expression in the language. The object of the research is the linguistics of emotions as a scholarly domain which explores linguistic means of expressing emotions and their functioning in the language. The subject of the analysis are linguistic, psychological, and philosophical approaches to the study of emotions.

The article analyzes the main concepts and approaches to the study of emotions developed in philosophy, psychology, and linguistics. The analysis allows to claim that the linguistics of emotions, though relatively young, is a highly promising branch of linguistics, which is actively developing due to the incorporation of knowledge from related scientific disciplines, psychology and philosophy in particular. Linguists face numerous challenges, since there is still no universally accepted approach to the interpretation of the phenomena 'emotion' and 'feeling', researchers distinguish between different types of emotions, and a single classification of emotional phenomena seems to be quite challenging. The development of linguistics of emotions opens new opportunities for integration of knowledge from different scholarly disciplines and contributes to deeper understanding of the close relationship between the language and the sphere of human emotions.

Key words: linguistics of emotions, psychology, philosophy, emotions, feelings, universals, semantics, discourse.

Постановка проблеми. Дослідження емоцій у мові стало актуальним, перш за все, завдяки виникненню дискусії у мовознавчих колах щодо доцільності залучення категорій інших наукових дисциплін до лінгвістичної парадигми. Довгий час у наукових колах домінувала думка, що когнітивна функція є основною у мові. Цей підхід активно підтримували такі мовознавці, як К. Бюлер, Г. Гійом, Е. Сепір тощо. Науковці вважали, що емоційна складова мовних явищ є другорядною, і тому не потребує окремого вивчення. Проте згодом у лінгвістиці почали з'являтися інші погляди, які підкреслювали важливість емоційної функції мови. Ш. Баллі, М. Бареаль та В. Гіннекен стверджували, що головною функцією мови є вираження емоцій, адже передача та обробка будь-якої інформації мовними засобами завжди супроводжується певними емоційними станами. Згідно з цією теорією, емоції виникли раніше за слово, а слово, як комунікативна одиниця, не могло виникнути без емоційного контексту (Прокійченко, 2015: 198–200).

Із кінця ХХ-го століття наукова спільнота почала визнавати важливість емоційного компонента у мові та мовленні, що призвело до виникнення лінгвістики емоцій як окремої дисципліни. Наразі лінгвісти все частіше намагаються залучати дотичні підходи до дослідження мовних явищ, інтегрувати поняття та категорії, якими оперують зокрема психологія та філософія при вивченні емоційних станів людини.

Важливу роль у формуванні лінгвемоціології відіграла психологія, яка досліджує природу емоцій та їхній вплив на поведінку і самосвідомість людини. Психологічні концепції вивчення емоційних станів людини слугують основою лінгвістичних досліджень, спрямованих на аналіз емоційної

складової мови. Останнім часом у лінгвістиці все активніше розглядається репрезентація емоцій та почуттів на різних мовних рівнях, адже особливості цих психологічних понять досить виразно проявляються у мові (Малиненко, 2014: 186–192).

Незважаючи на багаторічні дослідження, проблема наукового визначення й класифікації емоцій та почуттів досі залишається актуальною і викликає численні дискусії серед вчених. **Актуальність** даної наукової розвідки зумовлена тим, що зростаючий інтерес до вивчення емоцій у лінгвістиці спричинив необхідність узагальнення та систематизації існуючого доробку психологів, філософів і лінгвістів, а також розробки нових підходів до класифікації емоційних явищ. Важливою складовою цього процесу є аналіз основних концепцій емоцій та почуттів, підходів до систематизації цих явищ, які пропонуються різними науковими школами, а також дослідження їхнього взаємозв'язку та впливу на розвиток лінгвістичних теорій.

Аналіз досліджень. Лінгвістика емоцій, як міждисциплінарна наука, почала активно розвиватись завдяки інтеграції не лише лінгвістичних підходів до вивчення емоційних явищ, а й великої кількості доробок психологів та філософів. Аристотель (Aristotle, 1931) та Спіноза (Spinoza, 2003) заклали основи філософського розуміння емоцій, визначаючи їх як частину людської сутності та пов'язуючи їх з різними об'єктами та ситуаціями.

Роботи низки психологів стали фундаментальними для розуміння емоцій та почуттів, їхніх характерних ознак та видів. П. Екман (Ekman, 2003) увів поняття базових емоцій. К. Е. Ізард (Izard, 1991) розширив список базових емоцій, досліджуючи кінесичний компонент невербальної комунікації. П. Куттер (Куттер, 2004) та В. Мак-Дугалл (McDougall, 1928: 200–204) розмежовують емоції

та почуття, надаючи їм різні функції та характеристики.

В. Д. Сліпецька (Сліпецька, 2016), вивчаючи розвиток лінгвістики емоцій, стверджує, що О. О. Потєбня був одним із перших лінгвістів, хто підкреслив необхідність та можливість зближення мовознавства із психологією. І. А. Аскєрова (Аскєрова, 2023: 12–16), аналізуючи внесок у дослідження емотивного аспекту мови сучасних польських лінгвістів, наголошує, що наукові розвідки А. Вежбицької стали важливим доповненням до загального корпусу знань у галузі лінгвоемоціології. Саме А. Вежбицька зробила значний внесок у розвиток концепції культурної зумовленості вираження емоцій у мові (Wierzbicka, 1999b) та розробила концепцію «натуральної семантичної метамови» (Wierzbicka, 1999a).

Сучасна лінгвоемоціологія переживає бурхливий розвиток, зосереджуючись на дослідженні того, як емоції кодуються, передаються та сприймаються через мову. Мовознавці вивчають за допомогою яких мовних засобів емоції можуть відображатись у художніх текстах (Гладь, 2000; Залужна, Соколова, 2021) та у межах різних дискурсів (Гнездїлова, 2007; Залужна, Магльона, 2023).

Мета наукової розвідки полягає у дослідженні процесу становлення лінгвістики емоцій як окремої наукової дисципліни, а також у комплексному аналізі концепцій філософів та психологів, які стають основою дотичних лінгвістичних досліджень. **Об'єктом** постає лінгвістика емоцій як наукова дисципліна, яка вивчає мовні засоби вираження емоцій та їхнє функціонування у мові. **Предметом** дослідження виступають лінгвістичні, психологічні та філософські підходи до вивчення емоційних станів людини.

Виклад основного матеріалу. Емоції та почуття, будучи невід'ємною частиною життя людини, відіграють ключову роль у формуванні особистості, впливаючи на її сприйняття та взаємодію із навколишнім світом. Протягом століть фахівці у галузі філософії, психології, медицини, соціології, етики, лінгвістики, літературознавства тощо намагалися дати визначення та описати емоції та почуття людини, досліджуючи їхню природу, види, функції та прояви. Якщо філософи досліджували емоції переважно як складову людської особистості, а психологи – як психічний стан, лінгвісти зосередилися на тому, як емоції відображаються у мові.

Лінгвістика емоцій (за іншою термінологією лінгвоемоціологія) як окрема наука сформувалася у ХХ столітті, але ще до середини

1970-х років проблема мовного вираження емоцій не привертала особливої уваги дослідників (Разуванова, 2013: 119–123). Ця відносно нова лінгвістична галузь, розвиваючись на перетині з нелінгвістичними науками (психологією та філософією), активно взаємодіє із низкою лінгвістичних напрямів: лінгвофілософією, психолінгвістикою, лінгвоаксіологією, лінгвокультурологією, лінгвокогнітологією, лінгвоконцептологією, етнолінгвістикою, гендерною лінгвістикою, теорією та історією мовознавства, зіставною та порівняльно-типологічною лінгвістикою (Піддубна, 2017).

Давньогрецький філософ Аристотель заклав основи класифікації емоцій та почуттів, виділивши одинадцять основних, на його думку, переживань людини: любов, ненависть, надія, розпач, бажання, відроза, боязкість, сміливість, гнів, радість, сум (Aristotle, 1931). У свою чергу нідерландський філософ Б. Спіноза припускав, що існує стільки видів емоційних переживань, скільки є видів об'єктів, які викликають у людини афекти (Spinoza, 2003).

Лінгвістика емоцій як міждисциплінарна наука не може ігнорувати фундаментальні напрацювання психології у вивченні таких явищ як «емоція» та «почуття». Серед психологів досі точаться дискусії щодо точного визначення цих понять, так само як і щодо створення універсальної класифікації емоційних станів людини (Варій, 2009).

П. Екман (Ekman, 2003) та К. Е. Ізард (Izard, 1991) є прихильниками підходу, відповідно до якого емоції та почуття розглядаються як тотожні поняття. У цій науковій парадигмі терміни «емоція» та «почуття» досі не мають універсальних визначень, і часто використовуються як синоніми. П. Екман вводить поняття «базових емоцій» та вважає, що існує сім, універсальних для усіх людей, емоцій: радість, здивування, гнів, огида, страх, презирство, смуток (Ekman, 2003). К. Е. Ізард пояснює емоції як щось, що сприймається людиною як відчуття / переживання, які мотивують до дії, регулюючи сприйняття та мислення. Унаслідок спостережень за мімікою обличчя індивідів, які представляли різні національності, К. Е. Ізард та його однодумці виокремили десять базових емоцій, поділивши їх на позитивні та негативні: радість, інтерес, горе/страждання, гнів, зневага, відроза, страх, подив, сором, провина. Дослідник вважає, що всі інші емоції є різними комбінаціями базових емоцій (Izard, 1991).

В. Мак-Дугалл розглядає почуття як ширше поняття, яке охоплює різні види емоцій. Дослідник розмежовує емоції та почуття на основі їхніх функціональних відмінностей. Він вважає,

що емоції супроводжують устремління та надають їм специфічних якостей, а почуття визначаються успішністю реалізації цих устремлень і залежать від розвитку когнітивних функцій (McDougall, 1928: 200–204).

Прихильником розмежування понять «емоція» та «почуття» є П. Куттер. Психолог визначає емоції як пристрасті, які характеризуються тривалою дією та охоплюють людину повністю, в той час як почуття трактуються як більш соціально орієнтовані переживання, які можуть бути як пасивними, так і активними (Куттер, 2004). Варто звернути увагу також на визначення емоцій та почуттів у психологічному словнику, які підтверджують цей поділ. Емоції – це «психічні стани людини, в яких реалізується безпосереднє ситуативне переживання (задоволення, радість, страх) особистістю значущості діючих на неї явищ і ситуацій, задоволення чи незадоволення її актуальних потреб». Почуття – це «суб'єктивне переживання людиною подій, позитивне або негативне емоційне ставлення до предметів і явищ дійсності». Почуття більш стали та відіграють важливу роль у регуляції поведінки і діяльності людини (Психологічний словник, 2007).

Проте, незважаючи на те, що деякі дослідники розмежовують емоції та почуття, ці явища характеризуються низкою спільних властивостей: 1) їм властива суб'єктивна забарвленість, що може дещо спотворювати об'єктивну реальність; 2) емоції та почуття полярні, тобто кожне позитивне переживання має свій негативний еквівалент; 3) полярні емоції можуть поєднуватись в складні почуття (амбівалентність або подвійність); 4) переживання можуть бути різної інтенсивності; 5) чим глибші переживання, тим довше вони тривають (тривалість); 6) кожне переживання пов'язане з конкретними об'єктами чи явищами, які їх викликають (предметність) (Партико, 2008).

Попри те, що деякі психологи розмежовують поняття «емоція» та «почуття» і виокремлюють їх цілком логічні відмінності, проблема чіткого розмежування та теоретичного визначення цих термінів досі не вирішена. Зважаючи на постійні розбіжності у трактуванні цих понять серед дослідників, у цій науковій розвідці терміни «емоція», «почуття», «емоційний стан», «переживання» вживаються як синонімічні.

Як і психологія, лінгвістика емоцій фокусується на вивченні переживань людини, проте розглядає їх через призму мовних засобів, які використовуються для їхнього вираження у мові. У рамках розвитку лінгвістики емоцій значний внесок зробили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Їхні дослід-

ження присвячені не тільки розумінню того, як емоції та почуття відображаються та передаються через мову, а і тому, як мова формує та впливає на емоції людини.

Одним із перших українських мовознавців, які досліджували зв'язок між мовою та емоціями, був О. О. Потебня. Ще у XIX столітті у своїй монографії «Думка та мова» він заклав підвалини не лише лінгвістики емоцій, а й психолінгвістики. О. О. Потебня стверджував, що почуття є станом душі, а душа виявляється у мові. Мова, на його думку, відображає як суб'єктивні, так і об'єктивні емоції окремих людей та народу загалом. Він також зазначив, що позитивні та негативні емоції виражаються у мові по-різному, залежно від оцінки внутрішнього стану душі (Сліпецька, 2016: 39–42).

Стрімкий розвиток лінгвістики емоцій значною мірою був зумовлений доповіддю чеського мовознавця Ф. Данеша на XIV пленарному засіданні Міжнародного конгресу лінгвістів у Берліні у 1987 році. Головною темою його доповіді був тісний взаємозв'язок між когніцією та емоціями, а також лінгвістична значущість вивчення емоційного аспекту мови. Ф. Данеш наголосив на необхідності створення метамови для класифікації та ідентифікації емоцій, враховуючи культурну специфіку (Danes, 1987: 272–291).

Внаслідок зростаючого інтересу науковців до вивчення емоційного аспекту мови у різних країнах світу були створені дослідницькі центри, зокрема, Міжнародний центр з досліджень емоцій при Гарвардському університеті та психолінгвістичний центр The International Grid Research Consortium у Швейцарії (Прокопченко, 2015: 198–200), що призвело до появи значної кількості лінгвістичних розвідок, присвячених дослідженню особливостей вираження емоційних станів мовними засобами.

Проблематика вираження емоцій у мові стала пріоритетною для багатьох польських лінгвістів, таких як К. Дата, І. Новаковська-Кемпна, Я. Пузиніна, Д. Шумська. Вони досліджували лексичні та фразеологічні засоби вираження емоцій у польській мові, докладаючи окремі зусилля для розробки класифікації предикатів з емоційним семантичним компонентом. Важливим внеском у цю галузь є роботи А. Миколайчук, яка вивчала взаємозв'язок між нейробіологією та культурою у контексті мовного вираження емоцій (Аскерова, 2023: 12–16).

Польсько-австралійська дослідниця А. Вежбицька зробила значний внесок у розвиток концепції культурної зумовленості вираження емоцій у мові. Вона стверджує, що емоції та культура

нерозривно пов'язані, тому для вивчення емоцій у певній культурі потрібно звертати увагу на мову в її лексичному, граматичному та прагматичному аспектах. На думку лінгвістки, те, як людина інтерпретує свої емоції, значною мірою залежить від лексичного запасу її рідної мови (Wierzbicka, 1999b). А. Вежицька розробила концепцію «натуральної семантичної метамови», що дозволяє досліджувати емоції з універсальної, незалежної від мови, перспективи, та запропонувала концепцію «емоційних універсалій», які є спільними для усіх мов. Дослідниця виділила дев'ять емоційних універсалій: 1) у всіх мовах деякі почуття можуть бути описані як «хороші» або «погані»; 2) усі мови мають еквівалент до слова *feel*; 3) у всіх мовах є вигук, які слугують для вираження емоцій; 4) у всіх мовах є «терміни» для опису емоцій; 5) у всіх мовах є слова, які частково або повністю збігаються у значенні з англійськими словами *afraid*, *angry*, *ashamed*; 6) у всіх мовах існують слова близькі за значенням до слів *cry*, *smile*; 7) носії усіх мов можуть описати свої почуття, використовуючи назви тілесних симптомів, які проявляються під час переживання цих почуттів; 8) у всіх мовах існують метафоричні образи, пов'язані з тілом, для опису емоцій; 9) у всіх мовах є альтернативні граматичні конструкції для опису емоцій (Wierzbicka, 1999a: 23–69).

Лінгвістична класифікація, адаптуючись до особливостей мовного вираження емоційних станів, перед усім спирається на фундаментальні дослідження психології, яка заклала основу сучасних підходів до розуміння емоційних процесів. Наприклад, А. Вежицька запропонує класифікацію емоцій, яка спирається на культурні контексти, та містить п'ять основних груп емоцій: 1) емоції, пов'язані з поганими речами (*sadness* 'смуток', *unhappiness* 'нещастя', *distress* 'горе', *sorrow* 'сум', *grief* 'сум', *despair* 'відчай'); 2) емоції, пов'язані з гарними речами (*joy* 'радість', *happiness* 'щастя', *contentedness* 'задоволеність', *pleasure* 'задоволення', *delight* 'захват', *excitement* 'збудження'); 3) емоції, викликані негативними вчинками інших людей (*fury* 'ярість', *anger* 'злість', *rage* 'лють', *wrath* 'гнів', *madness* 'божевілля'); 4) емоції, пов'язані з самооцінкою (*remorse* 'каяття', *guilt* 'провина', *shame* 'сором', *humiliation* 'приниження', *embarrassment* 'зніяковілість', *pride* 'гордість', *triumph* 'тріумф'); 5) емоції, пов'язані зі ставленням до інших людей (*love* 'кохання', *hate* 'ненависть', *respect* 'повага', *pity* 'жаль', *envy* 'зздрість') (Wierzbicka, 1999b).

Останнім часом дослідження емоцій у мові набули нового виміру завдяки текстолінгвістиці емо-

цій, яка вивчає не тільки те, як емоційні стани вербалізуються у художніх текстах (Залужна, Соколова, 2021), але і те, як емотивна лексика впливає на аудиторію (Залужна, Магльона, 2023). Одним із напрямків текстолінгвістики емоцій є емоціологія тексту, де емотивність розглядається як базова категорія художнього тексту, яка відображає емоційний стан людини і представлена на різних рівнях мовної системи (Крисанова, 2014: 78–84). С. В. Гладь вважає, що емотивність у тексті проявляється через комбінацію текстових компонентів, які прямо або опосередковано виражають емоції автора та моделюють ймовірні емоційні реакції читача (Гладь, 2000).

Низка сучасних досліджень спрямовані на вивчення способів репрезентації емоцій у межах різних дискурсів. Я. В. Гнезділова виділяє два основні типи дискурсу, які пов'язані з емоціями: емоційний та емотивний. Емоційний дискурс характеризується асоціативним нанизуванням висловлень, що може призвести до фрагментарності та розмитості у подачі інформації. Це створює емоційне навантаження, але із менш чіткою когезією. Натомість, емотивний дискурс є більш структурованим і послідовним, де думка розвивається послідовно. Зв'язність забезпечується метакомунікативними одиницями, які допомагають організувати та передати послідовність думок і подій (Гнезділова, 2007).

Висновки. Емоції відіграють одну із провідних ролей у житті людини, оскільки вони впливають на всі аспекти людської поведінки, взаємодії з іншими індивідами, прийняття рішень і формування особистих переконань. Дослідження механізмів вираження емоцій у мові постає важливим аспектом сучасної наукової парадигми, оскільки мова є основним засобом взаємодії між людьми та дозволяє не тільки передавати інформацію, але й ділитися своїми емоційними станами, створювати емоційні зв'язки з іншими індивідами, впливати на думки та почуття співрозмовників.

Лінгвістика емоцій, як міждисциплінарна наука, має велике значення для розуміння того, як переживання людини відображаються у мові та впливають на комунікацію. Лінгвоемоціологія продовжує активно розвиватися, інтегруючи знання з психології, філософії та інших дисциплін, що робить її важливим напрямком сучасної лінгвістики, здатним розкрити нові аспекти взаємодії мови та емоційного світу людини.

Аналіз основних концепцій, запропонованих різними науковими школами, показав, що емоції та почуття є складними і багатограними явищами, які на даному етапі розвитку наукової думки не можуть бути зведені до універсальних визначень або класифікацій. Це робить вивчення емо-

цій та почуттів складним завданням, яке потребує поєднання знань із різних галузей науки. Проте результати аналізу також демонструють, що, незважаючи на розбіжності у трактуванні понять «емоція» та «почуття», ці явища поділяють низку спільних властивостей. Вони характеризуються суб'єктивною забарвленістю, полярністю, амбівалентністю, можливістю бути різної інтенсивності та тривалості, а також предметністю, що свідчить про їхню глибоку взаємопов'язаність. Проаналізовані концепції психологів та філософів стали підґрунтям сучасних наукових розвідок у галузі лінгвемоціології, даючи науковцям розуміння

механізмів, які лежать в основі психіки людини, виникнення емоції, їхніх характерних особливостей та основних типів.

Перспектива подальшого дослідження передусім полягає у більш ґрунтовному дослідженні відображення переживань людини у мові у тісній взаємодії з їхньою роллю у формуванні людської свідомості та поведінки. Крім того, перспективу подальшого лінгвістичного дослідження вбачаємо в детальному аналізі мовних засобів, які репрезентують емоційні стани, на матеріалі різноструктурних неблизькоспоріднених мов, що дасть змогу побудувати типологію вираження емоційних станів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аскерова І. А. Лінгвемоціологія: сучасні полонітичні студії. *Світ мови – світ у мові: тези доповідей* / уклад. І. В. Воловенко, Т. В. Слива; за заг. ред. Ю. В. Кравцової. К. : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 12–16.
2. Варій М. Й. Загальна психологія: підр. для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид. К. : Центр учбової літератури, 2009. 1007 с.
3. Гладько С. В. Емотивність художнього тексту: семантико-когнітивний аспект (на матеріалі сучасної англійської прози): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04; Київ. держ. лінгв. ун-т. 2000. 26 с.
4. Гнезділова Я. В. Емоційність та емотивність сучасного англійського дискурсу: структурний, семантичний і прагматичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2007. 20 с.
5. Залужна О. О., Магльона В. Р. Вербалізація емоційних станів у сучасному англійськомовному розмовному інтернет-дискурсі (на матеріалі відеооглядів косметичної продукції). *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. №3(206). С. 41–46. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-206-6>
6. Залужна О. О., Соколова В. М. Структурно-семантичні особливості вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі (на матеріалі роману Е. Гілберт «Їсти, молитися, кохати»). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія» : науковий журнал*. Острого : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 68–71. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-11\(79\)-68-71](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-11(79)-68-71)
7. Крисанова Т. А. Сучасний стан розвитку лінгвістики емоцій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2014. № 1125, Вип. 79. С. 78–84.
8. Куттер П. Кохання, ненависть, заздрість, ревності. Психологічний пристрасей. Перекл. з англ. Вид-во «Софія», 2004. 256 с.
9. Малиненко О. Є. Особливості лінгвістичної категоризації емоцій. *Нова філологія*. 2014. № 62. С. 186–192.
10. Партико Т. Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 416 с.
11. Піддубна Н. В. Торуючи шлях українській лінгвістиці емоцій. Рец. на: Сліпецька В. Лінгвістика емоцій: формування і розвиток (історико-теоретичний опис; бібліографічний покажчик) / наук. ред. докт. філол. наук, проф. Т. А. Космеда. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2017. 354 с. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Харків, 2021. Вип. 55. С. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.55.17118:57>.
12. Прокопченко А. В. Дослідження категорії емотивності у контексті антропоцентричної парадигми сучасної лінгвістики. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острого : Вид-во Національного університету «Острозька академія». Вип. 53. 2015. С. 198–200.
13. Психологічний словник. Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергєєнкова. За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007. 336 с.
14. Разуванова Ю. Г. Мовні засоби вираження емоційного стану радості (на матеріалі твору Сомерсета Моєма «Театр»). *Перекладацькі інновації : матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*, м. Суми, 15–16 березня 2013 р. Ред.кол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. В. Ємельянова та ін. Суми : СумДУ, 2013. С. 119–123.
15. Сліпецька В. Д. Олександр Потебня і лінгвістика емоцій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*. 2016. Вип. 74. С. 39–42.
16. Aristotle: On the Soul. Translated by J. A. Smith. 1931. URL: <http://classics.mit.edu/Aristotle/soul.1.i.html> (дата звернення: 16.08.2024).
17. Danes F. Cognition and Emotion in Discourse Interaction: A Preliminary Survey of the Field. *Preprints of the Plenary Session Papers. The XIV International Congress of Linguists Organized Under the Auspices of CIPL*. Berlin, 1987. P. 272–291.
18. Ekman P. Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life. 1st ed. N.Y. : Times Books, 2003. 285 p.

19. Izard C. E. *The Psychology of Emotions*. New York, NY : Plenum Press, 1991. 452 p.
20. McDougall W. *Emotion and Feeling Distinguished*. In: *Reymert M. L. (ed.). Feelings and emotions*. Worcester, 1928. P. 200–204.
21. Spinoza B. *The Ethics (Ethica Ordine Geometrico Demonstrata)*. Translated from the Latin by R. H. M. Elwes. 2003. URL: <https://www.gutenberg.org/files/3800/3800-h/3800-h.htm> (дата звернення: 16.08.2024).
22. Wierzbicka A. (a) *Emotional Universals*. *Language Design*. № 2. 1999. P. 23–69.
23. Wierzbicka A. (b) *Emotions Across Languages and Cultures: Diversity and Universals*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. 349 p.

REFERENCES

1. Askerova I. A. (2023) *Linhvoemotsioloheia: suchasni polonichytysni studii*. [Linguistic emotionology: contemporary polonial studies] *Svit movy – svit u movi – The world of language – the world in language: tezy dopovidei / uklad. I. V. Volovenko, T. V. Slyva; za zah. red. Yu. V. Kravtsovoi. K. : Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova. S. 12–16. [in Ukrainian]*.
2. Varii M. Y. (2009). *Zahalna psykholohiia: pidr. dlia stud. vyshch. navch. zakl.* [General psychology: textbook for students of higher educational institutions] 3-tie vyd. K. : Tsentr uchbovoi literatury. 1007 s. [in Ukrainian].
3. Hlado S. V. (2000). *Emotyvnist khudozhnoho tekstu: semantyko-kohnityvnyi aspekt (na materialy suchasnoi anhlo-movnoi prozy)* [Emotivity of a literary text: semantic and cognitive aspect (based on the modern English-language prose)]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.04; Kyiv. derzh. lnhv. un-t. 26 s. [in Ukrainian].
4. Hnezdilova Ya. V. (2007). *Emotsiunist ta emotyvnist suchasnoho anhlo-movnoho dyskursu : strukturnyi, semantychnyi i prahmatychnyi aspekty* [Emotionality and emotivity of modern English discourse : structural, semantic and pragmatic aspects] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.04. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].
5. Zaluzhna O. O., Mahlona V. R. (2023). *Verbalizatsiia emotsiinykh staniv u suchasnomu anhliiskomovnomu rozmovnomu internet-dyskursi (na materialy videoohliadiv kosmetychnoi produktsii)*. [Verbalization of emotional states in modern English spoken Internet discourse (based on video reviews of cosmetic products)] *Naukovi zapysky. Seriiia : Filolohichni nauky – Scientific notes. Series : Philological sciences*. № 3(206). S. 41–46. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-206-6>. [in Ukrainian].
6. Zaluzhna O. O., Sokolova V. M. (2021). *Strukturno-semantychni osoblyvosti verbalizatsii emotsiinykh staniv u suchasnomu anhliiskomovnomu literaturnomu dyskursi (na materialy romanu E. Gilbert «Yisty, molytysia, kokhaty»)*. [Structural and semantic peculiarities of emotional states verbalization in modern English literary discourse (based on the novel by E. Gilbert “Eat, Pray, Love”)] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Filolohiia» : naukovyi zhurnal – Scientific notes of the National University of Ostroh Academy. Series “Philology”: a scientific journal*. Ostroh : Vyd-vo NaUOA. Vyp. 11(79). S. 68–71. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-11\(79\)-68-71](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-11(79)-68-71). [in Ukrainian].
7. Krysanova T. A. (2014). *Suchasnyi stan rozvytku lnhvistyky emotsii*. [The current state of development of the linguistics of emotions] *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Romano-hermanska filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov» – Bulletin of Kharkiv V. N. Karazin National University. Series “Romano-Germanic philology. Methods of teaching foreign languages”*. № 1125, Vyp. 79. S. 78–84. [in Ukrainian].
8. Kutter P. (2004). *Kokhannia, nenavyst, zazdrist, revnoshchi. Psykhoanaliz prystrastei*. [Love, hatred, envy, jealousy. Psychoanalysis of the passions] *Perekl. z anhl. Vyd-vo «Sofia»*. 256 s. [in Ukrainian].
9. Malynenko O. Ye. (2014). *Osoblyvosti lnhvistychnoi katehoryzatsii emotsii*. [Distinctive features of linguistic categorization of emotions] *Nova filolohiia – New philology*. № 62. S. 186–192. [in Ukrainian].
10. Partyko T. B. (2008). *Zahalna psykholohiia: pidruch. dlia stud. vyshch. navch. zakl.* [General psychology: textbook for students of higher educational institutions] K. : Vydavnychi Dim «In Yure». 416 s. [in Ukrainian].
11. Piddubna N. V. (2021). *Toruiuchy shliakh ukrainskii lnhvistyty emotsii*. [Paving the way for a Ukrainian linguistics of emotions] *Rets. na : Slipetska V. Lnhvistyka emotsii: formuvannia i rozvytok (istoryko-teoretychnyi opys; bibliografichni pokazchky) / nauk. red. dokt. filol. nauk, prof. T. A. Kosmeda. Drohobych : Redaktsiino vydavnychi viddil Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. 2017. 354 s. Lnhvistychni doslidzhennia : zb. nauk. pr. Kha rk. nats. ped. un-tu imeni H. S. Skovorody. Kharkiv. Vyp. 55. S. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.55.17118:57>. [in Ukrainian]*.
12. Prokoichenko A. V. (2015). *Doslidzhennia katehori emotyvnosti u konteksti antropotsentrychnoi paradyhmy suchasnoi lnhvistyky*. [Research on the category of emotivity in the context of the anthropocentric paradigm of modern linguistics] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Filolohichna» – Scientific notes of the National University of Ostroh Academy. Series “Philological”*. Ostroh : Vyd-vo Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Vyp. 53. S. 198–200. [in Ukrainian].
13. *Psykholohichni slovnyk*. (2007). [Psychological dictionary] Avt.-uklad. V. V. Syniavskiy, O. P. Serhieienkova. Za red. N. A. Pobirchenko. Kyiv : Naukovyi svit. 336 s. [in Ukrainian].
14. Razuvanova Yu. H. (2013). *Movni zasoby vyrazhennia emotsiinoho stanu radosti (na materialy tvoriv Somerseta Moema «Teatr»)*. [Linguistic means of expressing the emotional state of joy (based on Somerset Maugham's novel “Theater”)] *Perekladatski innovatsii : materialy III Vseukrainskoi studentskoi naukovy-praktychnoi konferentsii – Translation innovations: materials of the III All-Ukrainian student scientific and practical conference*, m. Sumy, 15–16 bereznia 2013 r. Red.kol. : S. O. Shvachko, I. K. Kobiakova, O. V. Yemelianova ta in. Sumy : SumDU. S. 119–123. [in Ukrainian].

15. Slipetska V. D. (2016). Oleksandr Potebnia i linhvistyka emotsii. [Oleksandr Potebnia and the linguistics of emotions] *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia : Filolohiia – Bulletin of Kharkiv V. N. Karazin National University. Series: Philology*, 74. S. 39–42. [in Ukrainian].
16. Aristotle: On the Soul. Translated by J. A. Smith. 1931. URL: <http://classics.mit.edu/Aristotle/soul.1.i.html>.
17. Danes F. (1987). Cognition and Emotion in Discourse Interaction: A Preliminary Survey of the Field. *Preprints of the Plenary Session Papers. The XIV International Congress of Linguists Organized Under the Auspices of CIPL*. Berlin. P. 272–291.
18. Ekman P. (2003). *Emotions Revealed: Recognizing Faces and Feelings to Improve Communication and Emotional Life*. 1st ed. N.Y. : Times Books. 285 p.
19. Izard C. E. (1991). *The Psychology of Emotions*. New York, NY : Plenum Press. 452 p.
20. McDougall W. (1928). Emotion and Feeling Distinguished. *In: Reymert M. L. (ed.). Feelings and emotions*. Worcester. P. 200–204.
21. Spinoza B. (2003). *The Ethics (Ethica Ordine Geometrico Demonstrata)*. Translated from the Latin by R. H. M. Elwes. URL: <https://www.gutenberg.org/files/3800/3800-h/3800-h.htm>.
22. Wierzbicka A. (b). (1999). *Emotions Across Languages and Cultures: Diversity and Universals*. Cambridge: Cambridge University Press. 349 p.
23. Wierzbicka A. (a). (1999). Emotional Universals. *Language Design*. № 2. P. 23–69.